

RENAULT TWINGO

1.2 60cv
S KLIMO, RADIJEM CD IN MEGLENKAMI ZA
7.700 €
z vozilom za odpad in brezobrestnim financiranjem

PROGETTO 3000

Kotalkarji Vipave
tik pred tekmovanji,
a še brez svojega kotalkališča

Banovci ne smejo sekati,
Agrarna skupnost protestira

RENAULT TWINGO

1.2 60cv
S KLIMO, RADIJEM CD IN MEGLENKAMI ZA
7.700 €
z vozilom za odpad in brezobrestnim financiranjem

PROGETTO 3000

Primorski dnevnik

*Pet
minut
pred
dvanajsto*

Ivan Žerjal

Dober teden pred zaključkom vpisovanja v više srednje šole, ko so zainteresirane šole v bistvu že naredile križ čez to možnost, je prišla vest, da bo v prihodnjem šolskem letu tudi Trst imel svoj glasbeni licej. Ministrstvo za šolstvo je to smer odobrilo, potem ko je sprva nameravalo take liceje ustaviti le tam, kjer so doslej delovali kot eksperimentalne smeri. Potem se je tej prvotni napovedi očitno izneverilo in je glasbeno smer odobrilo še dodatnim desetim šolam, med katerimi dvema na Videmškem, kar pa je sprožilo glasben protest v Trstu, kjer je bil zaradi tega marsikdo užaljen in je trdil, da je bil Trst oškodovan: navsezadnje gre za mesto z dolgoletno glasbeno tradicijo, v katerem deluje več glasbenih šol in konservatorij, kar pet nižjih srednjih šol pa ima glasbeno smer. Od tod prizadevanja zadnjih dni, da bi glasbeni licej vendarle imeli tudi v Trstu, ki jih je okronal uspeh.

Okoliščine, v katerih prihaja do tega uspeha, pa niso ravno najboljše. Više srednje šole so v glavnem že imele svoje informativne dneve (nekaterje jih prirejajo ravno danes), na katerih so družinam predstavile vzgojno-izobraževalno ponudbo s smermi, ki so jim bile do takrat odobrene, se pravi brez novih - naj omenimo, da so že prejšnji teden vsem zainteresiranim licejem odobrili tudi smer uporabnih znanosti, čeprav je bilo sprva tudi za slednjo rečeno, da je ne bodo uvajali. Čas za vpis pa se nezadržno izteka, saj se bo vpisovanje zaključilo že prihodnji petek, odobritev novih smeri pet minut pred dvanajsto pa utegne vnesti dodatno zmedo.

ITALIJA - Na volilnem shodu Ljudstva svobode v Neaplju

Berlusconi besen na sodnike in Santora

Televizijski voditelj: V ZDA bi že izbruhnil nov škandal Watergate

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV - Pred 21. marcem

Svetovni dan poezije

Vabilo na tri dogodke, ki bodo v nedeljo zjutraj potekali v Gorici, Trstu in Kobaridu

TRST - Včeraj, na dan, ko bi Srečko Kosovel slavil 104. rojstni dan, je Zveza slovenskih kulturnih društev predstavila tri dogodke v znamenju poezije. Tiskovna konferenca je bila v Narodnem domu.

21. marec je organizacija Unesco proglašila za svetovni dan poezije, ZSKD pa vabi vse ljubitelje verzov, da ga v nedeljo zjutraj proslavijo v njeni družbi. Zbrali se bodo ob Gregorčičevem kipu v Gorici in ob Kosove-

lovem kipu v Trstu ter na glavnem trgu v Kobaridu, kjer prav tako stoji kip goriškega slavčka. Na sporednu bo branje poezij v različnih jezikih in veliko glasbe.

Na 7. strani

NOVA GORICA - V mestnem svetu

Podrecca predstavil načrt Parka znanja

RUSIJA-ZDA
Pogajanja
o nasledniku
Starta blizu cilja

MOSKVA - Ameriška zunanjna ministrica Hillary Clinton in njen ruski kolega Sergej Lavrov sta v Moskvi včeraj povedala, da so ZDA in Rusija prišle do sklepne faze pogajanj glede sporazuma o zmanjšanju strateške jedrske obravnavi, nasledniku sporazuma Start. Po besedah ameriške državne

PLANICA - Od danes do nedelje

Svetovno prvenstvo v smučarskih poletih

PETEK, 19. MARCA 2010

št. 66 (19.773) leto LXVI.

PRIMORSKI DNEVNÍK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNÍK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknico, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorejini Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskom pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNÍK v zasluženi Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

PÓSTINA PLÁCANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI 1,00 €

00319

9771124666007

RIM - Predsednik vlade Berlusconi je sinoči na volilnem shodu v Neaplju ponovno napadel sodnike, češ da zavračanjem kandidatnih list in s temi preiskavami ogrožajo demokracijo. Svoje zavzemanje za ukinitve televizijske oddaje Annmozero, ki ga je razkrila preiskava ACGOM-RAI, pa je označil za »dovoljeno in dolžno«, češ da novinar Santoro v tej oddaji inscenira procese, ne da bi zagotovil pravico do obrambe. Santoro pa je odvrnil, da bi v ZDA že izbruhnil nov škandal Watergate, če bi se onkraj oceana zgodilo to, kar je razkrila preiskava ACGOM-RAI.

Na 6. strani

Benečija: iz Fojde poziv k umiritvi

Na 2. strani

Kako je v taborišču Visco zorelo žito...

Na 3. strani

Obračun tržaškega konzorcija Confidi

Na 4. strani

V Trstu bo zaživel glasbeni licej

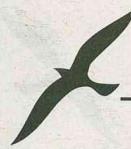
Na 9. strani

Tudi Gorica dobila sezono Slovenskega stalnega gledališča

Na 15. strani

V Zlatem pajku so nekoč tvegali, da se strop udre

Na 15. strani

ZGODOVINA - Ukrep za zaščito nekdanjega fašističnega taborišča

»Boris Pahor zelo zaslužen za Visco Velika pozornost tudi s Kvirinala«

Profesor Ferruccio Tassin že »na lovu« na denar za ohranitev vsaj nekaterih stavb

VIDEM - Dobili so bitko, ne pa še vojne. Ferruccio Tassin je skoraj že »pozabil« na nedavni ukrep, s katerim je Zavod za spomeniško varstvo Furlanije-Julijanske krajine zaščitil del območja nekdanjega fašističnega taborišča v Viscu v južni Furlaniji. Zaščitni odlok pomeni izhodišče za ovrednotenje kraja, kjer stavbe hitro propadajo, na trpljenje taboriščnikov (veliki večini Slovencev) pa danes spominja le skromno obeležje. Treba je dobiti denar, da se ohrani kar se še ohraniti da, pravi Tassin, domačin iz Visca in koordinator združenja Terre sul confine (Zemlje na meji).

Tassiu je v bitko za ohranitev spomina na Visco uspel pritegniti številne znane osebnosti, ki so podpisale poziv predsedniku republike Giorgiu Napolitanu. Zelo ga veseli, da je pobudo podprl tudi tržaški pisatelj in nekdanji taboriščnik Boris Pahor, čigar stališča o Viscu in fašizmu je z velikim poudarkom objavil Corriere della Sera. Članek v največjem italijanskem časopisu je bil zelo odmeven, za usodo Visca se je takrat začel zanimati tudi Kvirinal. Vse to je nedvomno vplivalo na sklep spomeniškega varstva, ki ga občinska uprava v Viscu ni sprejela z navdušenjem, prej nasprotno.

Občina, ki jo vodi desna sredina, je področje nekdanjega taborišča (dolgo let je bila tam vojašnica) namenila trgovsko-industrijskim obratom, načrti za gradnjo pa so zdaj delno padli v vodo. Uprava bo morala spremeniti svoje urbanistične načrte, denar za kakršne koli posuge v nekdanjem taborišču pa bosta morali priskrbeti državna ali deželna uprava.

»Z Deželo imamo zelo slabe izkušnje. Dovolj je, da preberemo, kaj je deželna uprava odgovorila oziroma ni odgovorila svetniku Igorju Gabrovcu, ki

Ferruccio Tassin

jo je opozoril na zapanjenost in propaganje nekdanjega taborišča. Marsikdo na Deželi sploh ni vedel za obstoj taborišča. Sumim, da se podobno dogaja na ravnih italijanskih vlade, ki jo je na Visco v parlamentu opozoril furlanski poslanec Demokratske stranke Ivano Strizzolo,« pravi Tassin.

V Sloveniji se je o »aferi Visco« precej govorilo in pisalo, zato bi bilo koristno, da bi Slovenija nekaj konkretnega naredila za ohranitev spomina na taborišče, saj je bila glavnina tamkajšnjih taboriščnikov vendarle slovenske narodnosti. V sosednjem Gonarsu je Jugoslavija svoj čas prispevala glavnino denarja za postavitev spomenika na prostoru tamkajšnjega taborišča. Barake (taboriščniki so v glavnem bili v šotorih) so že zdavnaj izginile, ostaja neuresničena zamisel Illyeve deželne uprave, da bi v Gonarsu uredili pot miru in spomina.

Sandor Tence

VISCO - Pretresljivo pričevanje nekdanjega taboriščnika

Milan v baraki z mamo, bratoma in sestrami, oče pa na Rabu...

LJUBLJANA - Milan Škrlj je bil sedemletni deček, ko so ga italijanski vojaki skupaj z mamo Marijo, 17-letno sestro Ano, 18-letno sestro Mimo in s petletnim bratcem Ivanom z Dolenjske priveli v Monigo in nato v Visco. Kmalu se jima je z Raba, kjer je bil zaprt njihov oče Ivan, pridružil 16-letni Jože, ki je tudi okusil fašistično taborišče na dalmatinškem otoku. Družina Škrlj je v Visco prišla marca leta 1943 v Monigo pri Trevisu pa avgusta leta prej.

Milan Škrlj, upokojeni farmacevt, danes živi v Ljubljani. Pred kratkim je spet obiskal Visco oziroma to, kar ostaja od nekdanjega taborišča. Novico, da je italijanska država zaščitila nekdanje območje, kjer je preživel nekaj mesecov svojega otroštva, je sprejel z zadovoljstvom, a tudi z gremobo. »To bi moralta Italija storiti že takoj po vojni. Danes je pozno, a morda še ne prepozno, da bodo mladi vsaj vedeli, kaj se tam dogajalo z nami,« pravi Škrlj, ki prijateljuje s profesorjem Ferrucciom Tassinom. Brez njega bi najbrž Visco romal v dokončno pozabijo.

»V Visco so se družine lahko družile, ženske in otroci so bili sicer ločeni od moških in med barakami je raslo žito. Otroci smo radovedno opazovali klasje in ko je dozorevalo smo pobirali zrna. Srečni smo bili, ko se nam je z Raba pridružil brat Jože. Bil je sicer kost in koza in ko smo ga zagledali smo vsi jokali. Jožeta so namestili v baraku za moške. Mama ga

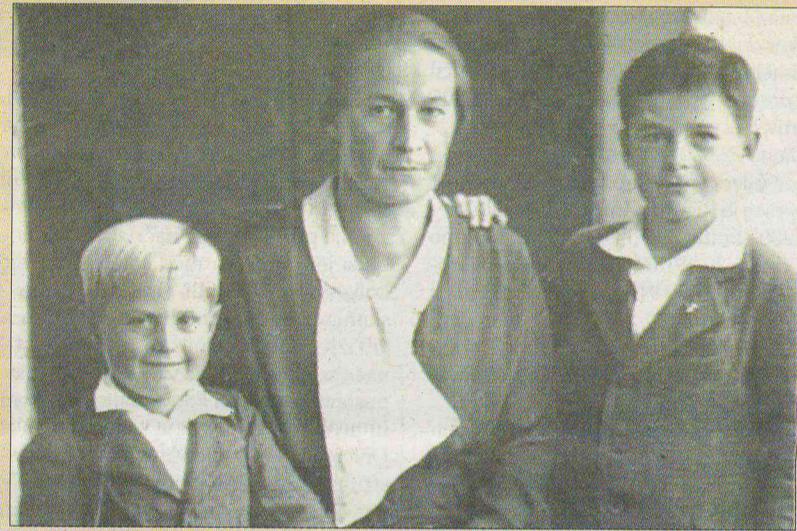
je s pomočjo znanca oskrbovala s kruhom, potem pa je omogočila, da je brat prišel živet v našo barako. Naša družina je bila spet skupaj, manjkal je le oče, ki je bil zaprt na Rabu,« pripoveduje Milan Škrlj. Brat Jože je kmalu prišel k sebi in mama mu je čez nekaj časa pomagala, da so ga kot pomičnika »zaposlili« v kuhinji. Od tam je družini prinašal hrano.

Milan je v Visco zbolel za plevritisom in se spominja, kako so okrog njega umirili taboriščniki. Kljub strogemu nadzoru so se taboriščniki družili med sabo in radi zapeli. Najraje so imeli slovensko Na-

brusimo kose že klas dozoreva in italijansko Bandiero rosso.

Milan Škrlj je z mamo in z bratcem Ivanom (na sliki je Milan na desni) zapustil Visco 20. avgusta 1943, ob kapitulaciji Italije 8.9.1943 so taborišče zapustili še sestri in brat Jože. Doma so jim Italijani požgali dom, zatoščiše jim je nudil stric in kmalu po 8. septembrnu se jim je z Raba pridružil oče. Družina Škrlj je preživila več taborišč, Milan se še sedaj spominja kako je po vojni večkrat sanjal rumeno žito iz Visca...

S.T.

GORICA - Sejmišče 19.-21. Marec 2010

Pollice verde

Sejem Zelenih Prstov

6. Razstava

6. Prodajni sejem

Vrt, park, urbano zelenje, ekologija, življenje na prostem

VSTOP PROST

URNIK: petek, sobota in nedelja 10.00 - 20.00

tel. 0432.4951 www.udinegoriziafiere.it info@udinegoriziafiere.it